

Samenvatting

Het college van Burgemeester en wethouders heeft besloten het Handboek Openbare Ruimte 2021 vast te stellen. Het handboek omschrijft technische richtlijnen met betrekking tot verharding, groen, water & objecten in de openbare ruimte om zodoende te zorgen voor een leefbare stad die tegelijkertijd over de gehele levenscyclus heen betaalbaar is in het beheer en onderhoud. Het uitgangspunt hierbij is dat projecten in de openbare ruimte met de gangbare methoden kunnen worden onderhouden en waarbij materialen zijn toegepast die beheerbaar zijn en esthetisch gezien aan de normen van de gemeente Maastricht voldoen.

Het Handboek Openbare Ruimte 2021 is een vernieuwing en aanpassing van het oude handboek uit 2009, welke niet meer aansloot op de huidige praktijk en niet handzaam genoeg was in gebruik. Door een actualisering van de richtlijnen en het aanbrengen van een nieuwe structuur is hier verbetering in aangebracht.

Beslispunten

1. Het college besluit het Handboek Openbare Ruimte 2021 vast te stellen als beleidsregel.
2. Het college besluit de manager Ruimte te mandateren tot het vaststellen van toekomstige actualiseringen c.q. wijzigingen van het handboek.

Besluit Burgemeester en Wethouders 13 juli 2021:

Conform.

1. Aanleiding

De gemeente ontwikkelt geregeld stedenbouwkundige projecten, ook komen er initiatieven van externe partijen. Hierbij is het van belang dat bepaalde principes en technische richtlijnen in acht genomen worden om te zorgen voor een inrichting die past bij de stad en tegelijkertijd ook over de gehele levenscyclus heen betaalbaar is in het beheer en onderhoud. Het uitgangspunt voor deze richtlijnen en ontwerpprincipes is dat projecten in de openbare ruimte met de gangbare methoden kunnen worden onderhouden en waarbij materialen zijn toegepast die veilig, beheerbaar en esthetisch gezien aan de normen van de gemeente Maastricht voldoen.

In 2009 is het handboek openbare ruimte opgesteld om deze richtlijnen en ontwerpprincipes te bundelen. De interne toetsing van projecten door het Integraal Overleg Openbare Ruimte (IOOR) is ondermeer gekoppeld aan het handboek om te waarborgen dat projecten in de openbare ruimte conform het handboek zijn ontworpen, voordat de uitvoering start.

De versie uit 2009 is sindsdien maar zeer incidenteel en op kleine punten aangepast. Als gevolg hiervan was het handboek verouderd en sloot niet meer goed aan op de huidige praktijk. Tevens was het niet handzaam in gebruik. De combinatie van deze factoren is de aanleiding geweest voor deze actualisatie waarin alle richtlijnen opnieuw zijn geïnventariseerd, er een nieuwe structuur is aangebracht en de standaarddetails zijn toegevoegd.

2. Context

Het Handboek Openbare Ruimte 2021 kan worden gezien als een vertaling en bundeling van reeds vastgestelde beleidsstukken en uitgangspunten gerelateerd aan de openbare ruimte. Deze zijn ontleend aan een groot aantal beleidsstukken, zowel intern als extern vastgesteld. Het gaat hier over uitgangspunten omschreven door de CROW (zeg maar het landelijke kenniscentrum voor de openbare ruimte), maar ook interne leidraden, het Raamplan Openbare Ruimte Binnenstad Maastricht 2001 en de omgevingsvisie.

Daarnaast wordt in het handboek waar nodig verwezen naar relevante wetgeving die op de openbare ruimte van toepassing is. Denk bijvoorbeeld aan de Algemene Plaatselijke Verordening en wetgeving op het gebied van natuurbescherming of m.b.t. wegen.

3. Gewenste situatie

Het handboek is bedoeld als gids om de kwaliteit van de inrichting van de openbare ruimte te waarborgen, zowel bij realisatie als bij de instandhouding. Het handboek bevat alle relevante

voorwaarden die de gemeente stelt bij nieuwe projecten in de openbare ruimte. Het handboek dient daarom een tweeledig doel:

- De initiatiefnemer en ontwerper (intern dan wel extern) duidelijkheid verschaffen welke voorwaarden ter zake gesteld worden aan een project.
- De beheerder toetsingscriteria aanreiken die kunnen worden gebruikt bij de beoordeling van plannen.

Vermeldenswaard is dat het Handboek verkeer (voorheen een bijlage van het oude handboek uit 2009) thans volledig is geïntegreerd in het nieuwe voorliggende handboek.

Aangezien het handboek een belangrijk document is in het verschaffen van voorwaarden en richtlijnen richting externe partijen is het tevens van belang dat het document als beleidsregel wordt gepubliceerd via de applicatie Decentrale Regelgeving Officiële Publicaties en Decentrale Regelingenbank (DROP) waardoor het document o.a. benaderbaar wordt via de site www.overheid.nl. Dat betekent dat voldaan moet worden aan het handboek en dat daarvan alleen gemotiveerd kan worden afgeweken, zulks ter beoordeling aan de gemeente.

Toekomstige aanpassingen c.q. actualiseringen van het handboek zullen gecoördineerd en aangestuurd worden door de ambtenaar die het voorzitterschap van het IOOR vervult. Voorgesteld wordt om de manager Ruimte te mandateren tot daadwerkelijke vaststelling van het geactualiseerde c.q. gewijzigde handboek (inclusief het publiceren daarvan).

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

De richtlijnen die geformuleerd zijn in het handboek hebben als uitgangspunt om zorg te dragen voor de duurzaamheid van de openbare ruimte en de gezondheid van de gebruikers ervan. Een duurzaam ontwerp is een ontwerp dat op de lange termijn te beheren en onderhouden is. Een goede koppeling tussen ontwerp en beheer is het hoofddoel van het handboek. Daarnaast wordt duurzaamheid in het handboek aangestuurd door bijvoorbeeld te wijzen op het hergebruik van materialen en het zorg dragen voor de flora- en fauna waarden.

Het waarborgen van een “gezonde” openbare ruimte is vertaald door te sturen op een toegankelijke en inclusieve openbare ruimte. Beweging in en het gebruik van de openbare ruimte wordt voor alle doelgroepen gestimuleerd. In het handboek wordt om deze reden ook specifiek verwezen naar het “VN-verdrag Handicap” dat Nederland in 2016 heeft geratificeerd. Dat betekent bijvoorbeeld ook dat de “Stichting Samen Onbeperkt” die regelmatig adviseert bij nieuwe ontwerpen, aldus in staat is haar adviezen kracht bij te zetten met behulp van het handboek dat immers inclusiviteit stimuleert en heeft vertaald in inrichtingsprincipes van de openbare ruimte.

5. Effect op de openbare ruimte

De richtlijnen omschreven in het handboek zijn gericht op een duurzaam en consistente werkmethode in de openbare ruimte die het leefklimaat en de aantrekkelijkheid van de stad waarborgt. Het handboek geeft duidelijkheid over de voorwaarden en richtlijnen waaraan projecten die uiteindelijk in eigendom en beheer van de gemeente komen moeten voldoen. Daarnaast vormen de voorwaarden ook toetsingscriteria voor de beoordeling van nieuwe plannen. De afstemming die hierdoor ontstaat tussen ontwerp en beheer zorgt voor een openbare ruimte die op de lange termijn en over de gehele levenscyclus beheerbaar en betaalbaar is.

6. Personeel en organisatie

N.v.t.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

N.v.t.

8. Financiën

De invoering van het Handboek heeft geen directe financiële consequenties. De genoemde uitgangspunten kunnen in sommige gevallen een klein kostenverhogend effect hebben tijdens de realisatie door bijvoorbeeld het gebruik van bepaalde duurzame materialen waarop wordt aangestuurd. Door het navolgen van de richtlijnen zal echter op de lange termijn het beheer en onderhoud effectiever en efficiënter zijn. Over de totale levensduur gerekend zullen de kosten naar verwachting daarom eerder lager dan hoger uitvallen.

9. Aanbestedingen

N.v.t.

10. Participatie tot heden

N.v.t.

11. Voorstel

1. Het college besluit het Handboek Openbare Ruimte 2021 vast te stellen als beleidsregel.
2. Het college besluit de manager Ruimte te mandateren tot het vaststellen van toekomstige actualiseringen c.q. wijzigingen van het handboek.

12. Uitvoering evaluatie en vervolg

Uitvoering:

Het Integraal Overleg Openbare Ruimte (IOOR) is de bewaker van de naleving van het Handboek. Het IOOR is een overleg waarin beleidsmakers, beheerders en ontwerpers van de openbare ruimte participeren en dat ingediende plannen voor de openbare ruimte toetst. Het voorzitterschap ligt bij het organisatieonderdeel Ruimte.

Evaluatie & vervolg:

Het Handboek Openbare Ruimte wordt na vaststelling door het college als beleidsregel gepubliceerd via de applicatie Decentrale Regelgeving Officiële Publicaties en Decentrale Regelingenbank (DROP) waardoor het handboek o.a. benaderbaar is via de site www.overheid.nl.

Toekomstige aanpassingen en actualiseringen van het handboek zullen gecoördineerd en aangestuurd worden door de voorzitter van het IOOR. De manager Ruimte kan de voorgestelde wijzigingen op basis van het in deze nota voor deze functionaris gevraagde mandaat vaststellen en doen publiceren.